

7C - $\frac{221.15}{583.00}$ - 6N

1992-029

RIJKSDIENST
VOOR HET
OUDHEIDKUNDIG BODEMONDERZOEK

Aantekeningen

van

A. Woudstra

No II (van 8 Mei tot en met 10 Juni)

betreffende

Onderzoek te Taaen van. Houtkult. proef. percelen

Onderzoek no 57/9

1957

AMERSFOORT - MARIËNHOF - KLEINE HAAG 2

1992-029

Dinsdag 8 mei. Per trein en bus naar Faan. Bij aan-
 komst op het werk kan ik mij te van overtuigen, dat er
 in midde van heel wat grond is verzet. Belang-
 rijken Rijns de voor de dag gekomen overblijfselen. In
 de vrijdag j.l. ontdekt bleef in men gestoten op
 een muurfragment van klooster muren. Tevens heeft
 men hier de binnende (reeds vaker aangehaalde) gracht
 aangegraven. Uit beide vertijdingen blijkt voort
 dat het muurwerk het einde vormt van de gracht.
 Wellicht krijgen we hiet te doen met de plaats van
 een toegang of doorgang over de gracht. Een
 vluchtig onderzoek geeft de indruk, dat gracht
 en muurwerk uit de zelfde periode afkomstig zijn.
 Opmerkelijk bij het muurwerk is voort, dat aan
 de binnende zijde onder het metselwerk, rich een twa-
 liggende eiken post bevindt. Ten lengte van de
 balk heeft men het muurwerk hierop aangebracht,
 waarna het muurwerk plotseling veel dieper
 naar beneden doorgetrokken is. Aan de N. kant
 heeft de balk onder de muur uit en rust
 op de vaste grond. Met andere woorden, de
 post ligt gedeeltelijk over de binnende talud van
 gracht. De bleef heeft enigzins radiaal de
 gracht. Voorlopig zullen we ons daar over
 geen zorgen maken. Wel er is het nu de vraag
 hoe verder te gaan. Twee mogelijkheden zijn er
 om in de komende dagen wat meer te weten te komen
 over de betekenis van muur en gracht. In grote
 werkput wordt uitgaret om ~~het~~ ^{het} verloop van de
 gracht duidelijk te kunnen vervolgen. Voorts een
 werkput aan de O. kant van muurfragment
 (met uitgraving van profuldiam), om te trachten
 daar de ^{protektie van de} muren te treffen. Alnog moet ver-
 meld worden, dat in vorige week ^{is} het
 terrein een standstone gedenkplaat windge-
 vonden met het opschrift. N° 1627. Versahtend

was de auktant van de gedenksteen. Het bleek n.l. dat het materiaal reeds eerder als een vande laamdoosel gebruikt was en afkomstig van een middelleeuwse gebouw. De gedenksteen geeft aanleiding te veronderstellen ~~dat~~ te behoren tot een bouwt voorafgaande aan het bouwcomplex van Rudolf de Breynde. Een vraag blijft waan de steen van afkomstig is vóór het het gedentplaat verhaalt ^{was}. Niet onmogelijk is dat het een afbreuk fragment kan zijn van een in de naaste omgeving gestaande kapel. De tijd zal leren of het secundair benutte bouwfragment met de vele gevonden kloosterstenen (zie ook het muurfragment in proefschrift I, foto 5) te verifiëren valt. Na het opdragen van het nieuwe werk, weer naar Amersfoort om a.s. Maandag hier terug te keren.

Maandag 13 Mei. Samen met de heer Bekker en Combi naar Fran. De nieuwe, door mij j.l. Woensdag, opgedragen werk. Laamkesen zijn ontgraven tot op de vaste grond. Een paar liggen de nieuwe kerker zijn gekomen overblijfselen in de werkputten. Ik prijs mij gelukkig, met de grote aanpak van dit onderzoek. Vele dingen worden hierdoor in hun oorspronkelijk verband, duidelijk. Wat ons bij het betreden van het veld verwart, zijn een tweetal boogvormige muurresten van slechts een zware klooster muren. De hier v. gelegen muur blijkt die te zijn waarvan j.l. Woensdag in werkput I reeds een fragment (let W. einde) ontgraven was. De t. tegenhangen is bij de ^{ten} voorgegaten uitbreidingen te voorkijn gekomen. De grote werkputten worden genummerd met I en II en glibkiden door het ^{de} eerste gemiddeld radiaire profiel. Althans de ligging wat ongunstig geacht moet worden voor de hier in bij de andere grachten, voor de op te deelde muur geeft het een goed beeld wat betreft de nittek en afbraak daarvan. Interessant is, dat we hier beslist

met een monumentale bergingang te doen hebben.
 Dit beantwoordt dus wel aan de veronderstelling. De
 vondst maakt het nu wel wat gemakkelijker,
 hoe het onderzoek te vervolgen. Wij gaan hi althans
 wezen om, met een ^{uitgans} breedte strook, aan de Z. kant
 van de vermelde werkputten I en II en misschien
 uit te zetten (werkput III). Hierin leggen we dan
 het Z. vervolg van de binnenste gracht, ~~aan~~ te
 zullen ^{vinden} ~~vinden~~. Overigens wordt gewerkt aan het
 schoonmaken van muren en dergelijke. Totlang het
 onderzoek duurt worden wij wel erg beguustigd
 door de weg men.

Bekken en ik bepalen toegankelijk mogelijk een vaste
 meetlijn op het veld. Hiervoor worden een aantal vaste
 punten getlagen. Daarna gaan wij uit te wezen met het
 inzicht brengen van een werkput II. Bij nauwkeurige
 bestudering van dit gedeelte komen wij tot de opvatting,
 dat de muren men wordt gevormde muren telkens een
 N. en Z. deel van de werkelijke, binnenste, gracht afge-
 sloten heeft. Daarbij valt nog op, dat de Z. een
 afwijkende vorm vertoont. Bepalen we de middelen
 (W.-O.) tussen beide murengedeelten, dan zien we een
 kleinste doorgang van ± 4 meter. Prekent van uit deze
 as bestraakt het O. einde van de N. muur 3.50 m,
 terwijl de overeenkomstige van de Z. een afstand
 laat zien van ± 6.00 m. D.W.Z. dat deze kant een
 geheel ander verloop heeft. Ik stel mij voor dat
 de afwijkende richting van de Z. te maken heeft met
 de toegang naar de bijbehorende berg. De gedachte
 houdt dan in dat de toegang niet frontaal maar zij-
 delinge zou hebben gelegen. D.W.Z. vanuit het Z. en dan
 langs de buitenkant van de onderhavige gracht.
 In dit geval mogen wij niet nalaten te vermelden,
 dat in de dwarsdoetsnede van werkput II, een harde
 puinlaag voorkomt buiten de gevende gracht.
 Wellicht kunnen deze verschijnselen te zette

zijn van een dergelijke soort of ringel. In de beide
 muurwerken komen nog verschillende afmetingen van
 bakstenen voor. In de 1. een deel van $29 \times 14 \times 6$ cm
 resp. van $30/32 \times 15 \times 9$ cm. De 2. muur vertoont stenen
 van $30/32 \times 15 \times 9$ cm en zijn vaakal brokken. Behalve
 de Egeïsche gewone afwijkende richting van het
 O. einde die muur, vallen nog een aantal bijzonder-
 heden op. Eigenlijk is de 2. gehele vorm anders. Het
 is meer een combinatie van een haakvormige configura-
 tie. Aan de het einde van de haak heeft men
 tevens een trap gebouwd die met een ²⁰² aantal ste-
 den in de graaf afdaald. De onderste rust op
 de vaste bodem van de graaf. De trap heeft
 een breedte van 125 cm, met afronding van de
 bovenste ^{hele} en het platformje. Dit gedeelte springt on-
 gewen 30 cm naar binnen uit en heeft daarmee een
 breedte van 155 cm. ²⁰³ De treden heeft men de stenen
 op hun kant toegepast. ^F ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ ¹³⁴⁷ ¹³⁴⁸ ¹³⁴⁹ ¹³⁵⁰ ¹³⁵¹ ¹³⁵² ¹³⁵³ ¹³⁵⁴ ¹³⁵⁵ ¹³⁵⁶ ¹³⁵⁷ ¹³⁵⁸ ¹³⁵⁹ ¹³⁶⁰ ¹³⁶¹ ¹³⁶² ¹³⁶³ ¹³⁶⁴ ¹³⁶⁵ ¹³⁶⁶ ¹³⁶⁷ ¹³⁶⁸ ¹³⁶⁹ ¹³⁷⁰ ¹³⁷¹ ¹³⁷² ¹³⁷³ ¹³⁷⁴ ¹³⁷⁵ ¹³⁷⁶ ¹³⁷⁷ ¹³⁷⁸ ¹³⁷⁹ ¹³⁸⁰ ¹³⁸¹ ¹³⁸² ¹³⁸³ ¹³⁸⁴ ¹³⁸⁵ ¹³⁸⁶ ¹³⁸⁷ ¹³⁸⁸ ¹³⁸⁹ ¹³⁹⁰ ¹³⁹¹ ¹³⁹² ¹³⁹³ ¹³⁹⁴ ¹³⁹⁵ ¹³⁹⁶ ¹³⁹⁷ ¹³⁹⁸ ¹³⁹⁹ ¹⁴⁰⁰ ¹⁴⁰¹ ¹⁴⁰² ¹⁴⁰³ ¹⁴⁰⁴ ¹⁴⁰⁵ ¹⁴⁰⁶ ¹⁴⁰⁷ ¹⁴⁰⁸ ¹⁴⁰⁹ ¹⁴¹⁰ ¹⁴¹¹ ¹⁴¹² ¹⁴¹³ ¹⁴¹⁴ ¹⁴¹⁵ ¹⁴¹⁶ ¹⁴¹⁷ ¹⁴¹⁸ ¹⁴¹⁹ ¹⁴²⁰ ¹⁴²¹ ¹⁴²² ¹⁴²³ ¹⁴²⁴ ¹⁴²⁵ ¹⁴²⁶ ¹⁴²⁷ ¹⁴²⁸ ¹⁴²⁹ ¹⁴³⁰ ¹⁴³¹ ¹⁴³² ¹⁴³³ ¹⁴³⁴ ¹⁴³⁵ ¹⁴³⁶ ¹⁴³⁷ ¹⁴³⁸ ¹⁴³⁹ ¹⁴⁴⁰ ¹⁴⁴¹ ¹⁴⁴² ¹⁴⁴³ ¹⁴⁴⁴ ¹⁴⁴⁵ ¹⁴⁴⁶ ¹⁴⁴⁷ ¹⁴⁴⁸ ¹⁴⁴⁹ ¹⁴⁵⁰ ¹⁴⁵¹ ¹⁴⁵² ¹⁴⁵³ ¹⁴⁵⁴ ¹⁴⁵⁵ ¹⁴⁵⁶ ¹⁴⁵⁷ ¹⁴⁵⁸ ¹⁴⁵⁹ ¹⁴⁶⁰ ¹⁴⁶¹ ¹⁴⁶² ¹⁴⁶³ ¹⁴⁶⁴ ¹⁴⁶⁵ ¹⁴⁶⁶ ¹⁴⁶⁷ ¹⁴⁶⁸ ¹⁴⁶⁹ ¹⁴⁷⁰ ¹⁴⁷¹ ¹⁴⁷² ¹⁴⁷³ ¹⁴⁷⁴ ^{1475</}

bewoning afkomstig zijn, en wel van een ¹⁷o eeuwse
~~bouw die~~ ^{aan} de meppelse tijd ~~aan een bouw~~ vooraf moet
 zijn gegaan. Tevens moeten wij ~~ook~~ opmerken, dat
 vooral de hierbij gebruikte stenen van $30/32 \times 15 \times 9$
 cm, secundair materiaal moet zijn, ^{en wel} van een
 nog oudere, middeleeuwse (14^e), gebouw, die
 eertijds op dit terrein ~~zou~~ ^{zou} hebben bestaan. Er is
 n.l. sprake van een Benynghe "huus", eigenaar is een
 zekere Menne Benynghe, horende tot Tanum. Niet
 uitgesloten is, dat deze materialen hier van afkom-
 stig zijn en samen gebruikt met nieuwe stenen ($29 \times$
 14×6 cm) die wij opmerkten in de bouw van de
 st. dammuur. Zoals gezegd treffen wij ^{ook} bij de
 uiteinden van de dammuren, met uitzondering
 van de Z. P. waar aan de W. kant de bercheventrap
 (werk van) aan de onderkanten, twee rechthoekige
 eiken balken, aan die eindeling op de vaste grond
 rusten. Trans heeft dat alle balken een secundair
 gebruiksporen vertoonden. Hier en daar deugel-
 gaten en een enkele maal een deugel (houten
 verbindingspennen). Bij de Z. O. bemerkten wij
 aan het einde een keep! Alle genoemde verschijnselen
 geven een zeker recht te mogen veronderstellen, dat
 stenen en hout afkomstig zouden kunnen zijn van het
 Benynghe huus. Moeilijk wordt de periodisering
 van de ~~aan~~ reeds vaker genoemde, binnenste graacht.
 Niet een en ander mogen wij wel concluderen, dat
 de graacht in gebruik ~~geest~~ ^{gemeest} moet zijn ~~geest~~
 ten tijde (17^e eeuw) van de ~~de~~ mureddammen.
 Voorts is gebleken dat in de graacht, vlak voor
 de stenen trap, 18^e eeuwse gebruiksvoorwerpen ge-
 vonden werden. O.a. een grote aarden schotel met
 het jaartal 1727. Tevens weten wij reeds dat het
 bouwcomplex, waarvan nog geen sporen werden
 aangegegraven, in 1725 door Karel de Meppelse ver-
 groot en gewijzigd werd. Wij wagen te ver-

onderstellen dat de genoemde ^{oudere} gracht nog tijdelijk
door hem gebruikt is. In eerste instantie geldt
dit ook voor de munitiammen. Teneer de
voorkomende kleine gele bakstenen in de trap.

In dit kader geloven wij zelfs dat de Elpische
nog gebruik heeft gemaakt van de oorspron-
kelijke Z. opuit. Pas in latere jaren moesten dan
de geheel nieuwe, veel groter terrein omvattende,
grachten aangelegd zijn. Bij deze activiteiten
werd ook de opuit ^{naar} aan de O. kant geproje-
teerd. D.W.L. aan de kant van de T. a. w. weg.

Kogthans merkbaar aan een O. verbreding
aan weg. Naast de reeds vermelde bakstenen trap
had de fontgraving nog tot resultaat een aantal palen
en planken, gebouwd tegen de Z. kant van trap. Klaar-
blijklijk bedoeld ter bescherming van het grachtstelsel,
als bescherming dient gedaan. De planken stonden op
hun kant en aan beide zijden door aangepunte paaltjes
versterkt. Menig kunnen wij ter aanzien van de
reeds genoemde fun. d. enigs balken opmerken, dat
te allen aan ~~de~~ naar binnen in de muren
waren verankerd. Tussen de boven besproken mun-
dammen een geheel andere grondmassa met nog de
resten van twee min of meer ronde paalkoppen.

De verschillende luiden wellicht verband met
het vaker genoemde, in zuid- noord richting ver-
lopende riviertje. Uit vele gegevens blijkt dat aan
een deel van dit loopje een oude nederzetting
moet hebben gelegen. Hierbij gaan onze gedachten
uit naar een objectum die gekarakteriseerd zou
kunnen worden aan de vele kogelpotten scherven.
In de latere ontwikkeling en bebouwing van het
onderhavige terrein heeft deze beek een rol ge-
speeld. Reeds eerder werd opgemerkt dat aan
de N. kant de beek door de opening van de een
gracht overtroden werd en, nadat naar het zuiden

als een gracht verspit en als rotsdam gebouwd.
 Het met het gedeelte tussen de stenen dammen
 men hebben wel te doen met het oorspronkelijke
 met verspitte riviertje. Tijdens het gebruik van
 de stenen dammen in de 17^e eeuw heeft men
 het loopje in plaatse dicht geworpen om een door-
 gang te verkrijgen. De definitieve gemiddelde paal-
 toppen kunnen best afkomstig zijn van de 14^e
 eeuwse bewoning. Belangrijk voor de ontwik-
 keling zijn de gegevens in de omringende put-
 wanden. Vooral het h. profiel van put II
 mag genoemd worden. Hierin blijken twee
 duidelijke niveaus aan weinig te zijn. ~~waarschijnlijk~~
 Hierbij hebben wij op 'oog, het h. gedeelte van
 den doornus. Gelukkigwijze wordt de
 bek getneeden die komt vanaf de venlaag. Het
 geheel is afgedekt door een vrij dikke kleiige
 grondlaag. Vanaf deze laag is duidelijk
 de grachtinstek waarneembaar waarbij de
 stenen dammen en kappe zijn aangebracht. Het
 latere (18^e eeuwse) sloopmateriaal klemt
 tot laag in het grondprofiel. Uit het beke-
 deelde komen bij veel koge potakerven en
 een enkel benektanfragment. Ook in het
 radiaire profiel tussen werkput I en II zien we
 min of meer de zelfde stratigrafie. Al met al
 zullen we ernstig rekening moeten houden met
 de volgende mogelijkheden: 1° het riviertje ge-
 bruidt tijdens de oudste bewoning, 2° daarna
 als open water bij de eerste borg (14^e eeuw) en
 vervolgens verspit tot gracht bij de borg van
 de 17^e eeuw en tijdelijk in die van de 18^e eeuw
 om daarna geheel te verdwijnen als de mythe
 de nieuwe grachten laat graven.

Afb. 11 281

werkput I.
 W. gedeelte v. bak-
 stenen muur dam
 (14^e eeuw.) Tussen het
 muurwerk een
 liggende zware
 eiken balk. Onder
 de balk beekvulling
 waaronder de balk is
 aangebracht.
 ges. v. u. h. N. W.

Afb. 12 5663

werkput I en II.
 Links: muurfrag. als
 voren (buitenkant),
 voor: oude beekvulling
 achter: grachtvulling
 (18^e eeuw).
 Rechts: werkput II met
 o. gedeelte muur dam.
 In het midden: radi-
 air profiel. Duidelijk
 het verschil van gracht-
 en beekvulling (aan-
 gang). ges. v. u. h. L. W.

Als voren.

ges. v. u. h. N. W.

Afb. 13 5662

Afb. 14 5664

27

werkput II

werkzaamheden tijdens het verdiepen aan de binnenzijde van de Z. murendam. (d.w.z. graafverl. ing). Links de heer Bekker.

gen. v. u. h. W.

Afb. 15 5665

werkput II

gedeeltelijk als voren maar dieper in de op voorgrond: houten schoefing; rechts in de murendam ^{de} houten balk; links:

o. gedeelte d. murendam. Tussen murendam en oude beekvulling. gen. v. u. h. L. W.

Afb. 16 5666

werkput II

Houten balk aan de binnenzijde d. murendam. De balk is tussen de muren geklemd en rust aan de andere kant op de vaste grond (ingelating). Overigens bodemgraaf.

gen. v. u. h. L. W. (Boorgaten in de balk)

matenaal; eik.

176-17 28

cf. B. op dit terrein zou het kapelletje
Lobben gestaan.

werkput I en II.
Overzicht. Op achtergrond
verkeersweg Kiekuk. Zuid-
hoorn. Pekta: oude beek-
vulling die versneden
wordt door de cf. D.
woning van brinneste
gracht. Let op de ge-
heel andere richting van
beek ^{vulling} richting hebben
beide m. p. dammen.
Jan. v. u. h. L. L. W.

18 : KTB 102-36

werkput II

L. m. u. dam met
kappi, bordesje en
holten khouwing. Tuss
bodem gracht. Op
achtergrond radiaal
profiel met duidel-
like ophoging boven
oude beekvulling.
Jan. v. u. h. L. L. W.

19 KTB 102-38

werkput II

Ms vrom.

Jan. v. u. h. L.

Dinsdag 14 Mei. Sam weinig personeel Bekke & Vroelst. Ten N. van de werkputten I en II wordt een nieuwe uitgezet (III). Tusschen de genoemde werkputten blijft een breede profieldam staan. In de nieuwe werkput hopen wij het N. vervolg te vinden van twee graachten. Het wordt worden nog een aantal lange steun uitgezet, om ook hierin de veronderstelde graachten aan te treffen. De meest N. steun wordt toen naar het O. uitgezet, om eventueel ook de ^{ligging van de} O. graacht van de Mepste te kunnen bepalen. Tevens hopen wij dan in de zinnelijkst gelegen steun de verduidelijking aan te zien van de sterke onduidelijke veldgraachten door de N. van de Mepste. Ten tweede heeft deze activiteit ten doel de onvankelijkheid van de gebruikte graachtenstelsels te bepalen. Tot nu toe weten wij dat steeds niet. Mogen wij in de loop van de tijd hierin slagen, dan zal het gemakkelijker voor ons worden ook een onderzoek te doen instellen, waar de bewoning zich bevindt. Overloepig kunnen wij, wat de spreektaal betreft, dan arbeidens betreft, eerst meer een tijd voort. Immers de werst ook aan en in het westelijk gedeelte van het terrein met een steun begonnen om ook hier een voorstelling te krijgen van de omvang der graachten.

Woensdag 15 Mei. Sam weinig personeel als voren. Pitter was een vroedstermeding bij ons brinner gekomen uit Rutjigast. Per combi hiropaf. Bij contact met de velden blijken de scherven de Rijn gevonden tijdens het steken van turf. De eigenaar, de heer Bente is zo vriendelijk met ons ter plaatse een kijkje te nemen. Bij een proefgat komen de volgende gegevens ons ter beschikking: vlak boven het vaste veen treffen wij kogelpot scherven aan die volkomen gelijken op die welke wij vinden in Taan. Deze

scherven laag is afgedekt door een laag krijk- of
krijplaag. Een horizontale, geel groenige kleilaag
die de indruk geeft, aangeslibt te zijn. Mogelijk
hebben wij hier te doen met een oude bewoning die
door overstroming te niet is gegaan. Een aantal
landfragmenten nemen wij mee als vergelijkings-
materiaal voor dat van Tien, of anderszins.
Een grondprofiel wordt gemaakt. Het bewuste
land ligt ten ^{noorden} van de Doetsen Tocht, No. 1,
I, no 440.

Donderdag 16 en Vrijdag 17 Mei. Perdonet als
voor voortrekking van de werkputten en
pleuren. In werkput III komt de ^{buikensle} ~~buikensle~~ graacht
fraai te voorschijn. Als nieuw object wordt
uitgeset, een O. en uitbreiding van werkput
II. Met onvermildt mag blijven de aangebrachte
hanggerichte sporen of greppeltjes in werkput
III, ten O. hangt de buikensle van de reeds
genoemde buikensle graacht. In de daarop-
volgende harde puinlaag ~~te~~ treffen wij dan
de sporen. Waarschijnlijk hebben we hier te
doen met een verharde "rijgel", die niet oprijlaan
naar de berg. De greppeltjes paden in dit ver-
band als spielesporen. Alles wijst er op, dat deze
overblijfselen behoren bij de reeds eerder besproken
of bekstenen graachtstammen. Hieruit zou dan
kunnen volgen, dat de toegang tot de desbetref-
fende berg aan de zuidkant van het terrein
heeft gelegen. Dit in tegenstelling met die een
keperke, welke ten O. zijn toegang had.
Vrijdagmiddag halen wij de heer Flug uit
Spannheim met zijn materialen.

Maandag 20 Mei. Niet aanwezig. Vergadering
met de restauratiecommissie te Haarlem.

Dinsdag 21 Mei. In den met ~~Doetsen~~ naar Jomig

vervolgende putten naar Taan. Van verschillende werk-
 putten een tekening aangelegt. Werkput III D. uit-
 breiding II komen minne verrijzen, aan het licht,
 die in de hooftlinie overeenstemmen met die in de het
 reeds ontgraven W. deel van de werkput.
 Precies tegenover de daarin voorkomende stenen
 dammen wordt hout aangebracht, die waar-
 schijnlijk de helfte functie heeft vervuld. Het
 geheel is nogal primitief van uitvoering. Voorts
 zien we nu reeds een groot gedeelte van een tweede,
 hier buitenste graaft. Het gevonden geeft aan-
 leiding de werkput naar het N. uit te breiden.
 Tusschen beide grachten een breede strook vaste
 grond. Op de N. houtconstructie zijn later
 nog bakstenen aangebracht. Dit moet vrij
 primitief zijn gebouwd. In het algemeen zijn
 het brokken bakstenen van 31 x 15 x 9 cm. Tusschen
 de twee delen van de constructie worden
 16^e eeuwse scherven aangebracht. De graaft.
 vulling ^{bestaat} kenmerkend uit meerdere vullingen.
 O.W.K. dat de plattegrond om de lijke
 een oudere en een jongere substantie laat zien.
 De oudste vulling verspreid, waarschijnlijk een
 graaft welke in de 14^e eeuw ingebruik was. De
 deze veronderstelling juist, dan moeten wij hier
 aan de O. kant van het ontgravingsterrein,
 met dubbele grachten te maken hebben. Beide
 grachten hebben dan, gezien hun men verruige
 in steek, ook in de 17^e eeuw hun oorsprong bevestigd.
 Zoals geregeld is bij de minne aanleg van een
 borg, de binnenste, oorspronkelijk beek, als graaft
 gegraven. Merkwaardig zijn de grote hoeveelheden
 baksteen fragmenten in de vulling van de
 buitenste graaft. Veelal van 31 x 15 x 9 cm afkomstig.
 Rest nog de melding dat de buitenste minste
 breedte die gegraven is door de binnenste.

uit verschillende omstandigheden, reeds meerdere
 malen hier gereclameerd, menen wij te mogen
 afleiden dat ook de Meppeler de binnenste
 gracht nog tijdelijk heeft gebruikt. Deze om-
 stantigheid hebben we ontfangen van de andere.
 Van deze krijgen wij de indruk dat die dicht
 gemaakt moet zijn tusschen de Meppeler en de
 Kruisbouwen. Vergelijkt men de beide vullingen
 in de grachten, dan zijn de van valt het oplet
 op, dat ze zeer verschillend zijn. De binnenste
 wordt gekarakteriseerd door de kakelbonte,
 schuin verloopende grondlagen, bestaande uit
 losgemaakte vorkgronden. De lagen zijn be-
 sluit van uit de O. kant erin gestort. Alles
 wetthigt de veronderstelling, dat deze vulling
 afkomstig moet zijn, uit de vorder naar het
 O. gelegen nieuwe grachtbegrenking van
 Rhodde de Meppeler. Bij het verplaatzen van
 deze grond naar de binnenste gracht, moest
 men de daarvoor gelegene gat overkruisen.
 Van deze gracht toen nog open gelegen hebben,
 dan had men reken op grond ook in hierin
 gedeponeerd. Uit een en ander is het ge-
 wettigd de conclusie te trekken, dat a in
 de loop van de 17^e + 18^e eeuw in het begin van de
 Meppeler, en aan de O. kant van een en
 kelvoudige ~~kan~~ gracht in gebruik was.
 Dit verbaalt zich bij het nieuwe grachten-
 stelsel, die de Meppeler later het aanleggen.

Woensdag 22 en Donderdag 23 Mei. Een weinig
 personeel R. Woudstra. Werklaan leden als
 voren. Werkput III in kaart gebracht. In de
 eerste plaats hebben wij het hie te over, met een
 H. oplet van de N. gracht helpt des binnenste
 gracht. Het geheel overzien we ook het

reeds ontgraven st. Leeft dan valt het slagpe-
 "vorm vloeyd die gracht aan stons op. Dit gelij-
 voh voor de Z. Leeft. Waarkhij heeft een
 Eerspronkelijke beek hiet zijn in vloed ~~stons~~
 gelden. Het nu gekende deel is even kan-
 baan aan de quillige kleura van de vulcing.

In het zelfde vlak loopt de binnenste van
 van de buitenste gracht. Tussen beide grachten
 de eerste gevonden verkerde singel met ~~met~~
~~keren~~ ^{geragen} ~~vorm~~ (! breed 130 cm). Om de buiten-
 ste gracht wat beter te doen vervolgen, wordt
 aan de N. en Z. kant van de ~~verschavige~~
 werkput, in O. richting sleuven gemaakt. Om
 overvallig grondverzet te voorkomen laten we tussen
 beide sleuven een gronddam staan. In de
 N.W. hoek van de plattegrond worden nog
 twee guppets opgemerkt die naar het N.
 verlopen. De guppets zijn gevuld met een
 fleek groene klei en nogal veel brokken
 baksteen (30/31 x 15 x 9 cm). De fragmenten zijn
 vrij schoon. Buiidelijk kan worden vastge-
 speld dat ze door de gracht vervoerd wa-
 ren. De twee lange, verster naar het
 Z. gelegen, sleuven, zijn inmiddels door
 gevonden dat ook hier verschillende grachten
 overblijfselen duidelijk waarneembaar
 zijn. In de ten lange, O.-W. georiënteerde,
 ten Z. van werkput III, bemerken we drie breede
 grondbanen in de vaste grond. Resp. van
 W. naar O. de bekende vulcing van de
 binnenste gracht, die van de buitenste en
 ten slotte het binnenste gedeelte van de
 latere gracht van Radolf ou Meyseke. De
 laatste is allen van belang, wat aangaat
 zijn juiste plaatsbepaling. In opzichte van
 de twee eerst gevonden grachten. In deze

platte grond bemerken we voort en oud gat Stegen de binnen van de van de midde de graaf die haan versnijdt. In het oud gat worden kogelputten aangebracht w.o. een fragment van een steel van het open vorm. De hierin optredende overblijfselen worden in de bestaande veldtekening, aangevuld. De ~~binnen~~ buitenste van de twee oudste grachten, vertoont de neiging om w. waarts in een ronding te zullen overlopen. Den zelfde verloop van de binnenste graaf is niet merkbaar. Morgen zullen we wel men weten alsook de brug zindelijk geleggen ge. steuf, leesbaar wordt.

Vrijdag 24 Mei. Personeel Woudstein. Het opgave van aantal arbeiders is moeilijk op te geven daar dit vrij wisselvallig is. Een deel werken aan de opgraving, anderen zijn werkzaam bij ~~aan~~ herin verbetering. Zindelijk zullen wij hiina kunnen vorderen, door een opgaafe te versterken van het aantal mandagen. Vandaag worden de een paar arbeiders zich bezig met het plooi maken van de werkputten voor het maken van opnamen. Overigens wordt grond verscom mit de uitbreidings werkput. Voor het be. ziken van een leesbaar vlak moet heel wat grond verzet worden. Ook de zindelijkte steuf wordt teken klaar gemaakt en later in kaart gebracht. Hierin hebben we weder om de twee oudste grachten aan. Ondubbel. zinnig blijft nu wel bij de buitenste, dat we hier met de Z.O. graaf ronding te maken heb. ben. Van de binnenste is hiirvan geen sprake. Interessant te weten dat beide grachten hier door de Z. van de het nieuwe stelsel der

Meysche worden vertreden. Later de keur
Halbturna, Bekke en Brigstraten aan wezig. De
laatste maakt verschillende opnamen. Met ons
vieren per Vauxhall naar Amersfoort terug.

Maandag 27 Mei, Dinsdag 28 en Woensdag 29 Mei.

Met Bekke per trein naar IJmuiden en per bus
naar Taan. Sinds de vorige week zijn we ook met ver-
schillende werkputten in het W. gedeelte van het terrein be-
gonnen. Hiermede hebben wij op het oog, een nadere
bepaling te vinden van de oudere grachtenstelsels. Today
wij nog onze gang kunnen gaan van uitkijktoren,
bij de voortganging betrekken in het tuis, menen wij en
goed dan te boven eerst de resp. ontwerpen te krijgen
vast te stellen. Voor dit doel wordt een lange O.-W.
gelegen werkput gegraven en wel ten plaatse van de
vermelde N. gracht die opgemerkt werd in proefstuf
II. Een in de zelfde richting uitgerichte sleuf, vindt zijn
plaats daar, waar in de zelfde proefstuf II de
afwezigheid werd aangegeven. Door deze bepaling te
vervolgen, maken we een goede kant, ook de O.
gracht van een der oudste grachten aan de W.
kant te kunnen vaststellen. Voorts wordt de
N. uitbreiding van werkput voort gezet. Aan de
borengenomen objecten hebben we onze handen vol.
Donderdag 30 Mei. Hemelvaartdag. Bekke is
gisteravond per trein naar Amersfoort vertrokken.
Woensdag blijft in IJmuiden om het werk in de
komende dagen weer op te nemen. Vrijdag 31 Mei
beginnen we aan het onderzoeken van het terrein,
waar het borgecomplex te verwachten is. Aan de
W. kant hebben we in de nieuw gemaakte ont-
gravingen voldoende gegevens verkregen, om te
mogen veronderstellen dat we nu met ongeveer
westen ^{aan} wat de begrenzingen van de doorbetreft de
grachtenstelsels zich bevinden. Dat wil nog niet
zeggen dat hiervan de problemen geheel zijn opgelost.

Maar daarom zullen wij ons voorzichtig geen zorgen maken. Mocht het ons thans gelukken meer ste weten te komen over de resp. borgen, dan hebben we kans de mogelijkheid dat hierin meer licht komt dan het nu toe het geval is. Voordom nodig werken een deel van de ons toegewezen arbeiders, voor aan datgene wat gerveerd werd. Mocht u werkelijk wat van de gebouwen in de Traanegrond gespaard gebleven zijn, dan moet dit ons daar zijn, waar de grachten de omgrenzing vormen. Zwaar we reeds tages in de preekstuf I, is er betreft weinig van de borgen overgebleven. De indruk hebben de althans daarin gekregen. Tenzij we met onze huidige preekgraving buiten de bewoningsgebouwen zijn geraakt. Opmerkelijk was en is nog, dat in het O. gedeelte van deze stuf totaal geen puinresten voorkomen. Voor ons een aanwijzing om niet verder naar het W. met dit onderzoek van het onderzoek te beginnen. De ontkenning van het beschikbare terrein zijn alomvattend, dat het N. gedeelte naast de preekstuf nog niet geëgaliseerd is. Daarom bepalen wij de minste activiteit aan de Z. kant waar inmiddels de boren grond verwerkt en verlaagd werd. Tegen de vrijdag maken we hier contact met een breede uitbraakstuf die min of meer Z.-N. verloopt. Interessant is te weten, dat we naar het O. geen puinresten maar een vrij veld aangegraven hebben van uitbluitend vast grond. De indruk wetting te veronderstellen dat de preekstuf de resp. O. (zoilijis vormt van een gebouw of gebouwen). Als deze veronderstelling juist mocht blijken, mogen we ons reeds gelukkig prijzen. Dan zal het veel gemakkelijker worden in welke richting wij de het terrein moet oprollen. Tegen einde van de werkweek komt in de onderzoekers tijd de ontgraving een groot deel van

en uit volle baksteen regels bestaande beleving
voor de dag. Ook dit feit stemt loepvol. Ook hier
we dit succes dan zijn we ons bewust dat er nog
heel wat grond verzet zal moeten worden, willen
we men weten van de veronderstelde borgen.

Maandag 3 Juni. Aan weinig personeel (Woudstra
Bekker) in het woonwonder van onze directeur P.
de flamma om morgen een bereik aan de opgraving
te brengen. Dit werk bereik heeft voort te duvel om
kennis te maken met enkele heren van de C.T.P.
en Franrijen met de eigenaar van het terrein, de
heer van Diepen. Bekker heeft de opdracht meegekregen
om voor tekening van de dienst, in Zuidhorst een koff-
fietafel te bestellen. Om het gevonden voor het komen
de bereik attractief te maken, wordt begonnen met
het schoonmaken. De overige medewerkers gaan
voort met het ontgraven van het borgecomplex. Dit
geldt ook voor de N. uitbreiding van werkput II.
Hier komt langzaam te hand met tekening in de
plattegrond. De reeds Vrijdag vermelde tegelvloer
vertrijft vandaag zijn totaal omvang. Waarschijn-
lijk hebben we hier te doen met een kelder vloer?
De tegelvloer wordt ontsand door een muurwerk
dat tot diep uitgebroken is. Het ^{opgaan de} muurwerk
op de N.-W. hoek van tegelvloer is tijdens het slopen
wat lager gespaard gebleven. Uit dit gevelte
lijkt dat men hier baksteen formaat gebruggt heeft
van $29 \times 14 \times 6$ cm. Zelfde afmetingen die in de st.
dammen werden gebruikt. Het gevonden zou
eventueel uit de 17^e eeuw kunnen stammen. Tussen
tegel vloer ($22 \times 22 \times 2.2$ m) en omliggende muur worden
kleinere ($18 \times 8 \times 4$ cm) gele tuiten waargenomen, die
als een loot plint gebruggt zijn. Later op de dag ver-
krijgen we een groot overzigt van muurproven.
Behalve de N.-W. hoek van het kelder muurje,
zijn alle muren rigoureuus uitgebroken. Voortover

we thans kunnen voordelen vertegenwoordigen de
 prinsleuven meedese bouwperiodes. Het blijkt
 overigens dat de murensporen niet erg diep men-
 gaten. Wij zijn dus voor onverkijnde dingen ge-
 waantshoudt. Het wordt nu op letten dat de
 arbeiders niet te diep graven. De sporen tekenen
 zich een beetje af in het vatte een pakket. Voor-
 lopig wordt de vrijkomende grond aan de Z. kant
 op een stort gereden. Dit bevoordt het snelle wer-
 ken op deze plaats. Andere arbeiders lullen de
 grond nu kupten afvoeren.

Dinsdag 4 Juli. Aanwring personal vonden
 en Bekken. Inj waaiting van de konst onder
 directen worden enige tekeningen en vonden
 geëxposeerd. Daarna bequinen wij met het inkaas
 brengen van het N. profiel van de langesteuf, ge-
 legen ten Z. van werkput III. Voordien wel rijen
 de twee oudste grachten op diepte uitgegraven.
 Meten in het profiel een mooi object voor
 het bewerk. Tijdens het tekenen worden wij over-
 vallen door een stortbui. Jammer voor al het werk
 wat besteed is aan het schoonmaken van de vlak-
 ken. Het is onbegonnen arbeid om het te lullaten.
 De beroekus vndeten het maan voor hej vennen te
 het is nu voorligt. Tegen half elf aanwring de
 heren D. Plasencia, Renand, ~~Renand~~ en Juffr. Hoep.
 Even daarvoor waren de heren J. v. d. Wreil, Vis-
 ser en de eigenaar van Dripen gearivend. De
 twee eerste resp. van de C. T. D. en Gwintmij. Aan de
 hand van de tekeningen en de vonden wordt een
 inzicht gegeven van het gevonden te Tien. Daar-
 na een Rondgang over het terrein waarbij de
 directen zijn horendeleid over de gang van
 zaken in toeprekt. Het onderlinge contact met
 de betreffende instanties leeft tot resultaat
 dat we voorlopig ongestoord met het onderzoek

directe bewoningssporen. Naast vele ~~scherven~~ ^{scherven} van
 dit aardewerk werden een aantal fragmenten
 van molusteen gevonden. Bovendien kwamen er
 twee fragmenten van bewerkte beenen ^{van} die nog
 petten-gebruik te voorschijn. Zijn de gevonden scherven
 een overvloedig aanwezig om het geheel opgravingster-
 rein, opmerkelijk is daarbij, dat, met uitzondering van
 twee scherven, fabrieks- of geïmporteerd aardewerk, ont-
 breken. De twee scherven komen best uit de laag
 waarin het "inkenske" wordt gevonden. De twee
 scherven zijn van geelig hard gebakken en op de draai-
 dhijf vervaardigd aardewerk. Het doet sterk denken
 aan Pijpsloof materiaal. Wellicht kunnen deze
 fragmenten belangrijk voor de datering worden. Dus
 vraag ik mij wel eens af, of wij de prehistorische datering
 van 10° tot de twaalfde eeuw, niet wat de rest
 hebben voor het vroegst voorkomende aardewerk.

Woensdag, Donderdag en Vrijdag 5-7 juli

Aanwoning personeel woudesten en Bloemendaal.
 De laatste is dan Bekke komen vervangen. Tot
 mijn spijt kon er maar weinig van tekenen
 vanwege het slechte weer. De dagen ^{laaten} ~~waren~~ an-
 ders voor Bloemendaal, uitstekend kunnen zijn.

Vooraf om eens kennis te maken met de methode
 van werken. Tot mijn schrik ontbreekt bij hem alle
 kennis van veldwerk. Het enige wat ik in de
 omstandigheden kon doen, was veel met hem
 over deze aangelegenheid te praten en aanschou-
 lijk een en ander met hem door te nemen. De ge-
 legenheid doet zich voor met Bloemendaal het
 P. profiel af te tekenen waaraan Bekke en ik
 middagvrijdag zijn begonnen. Wat aangaat de
 twee laatste optekende grachten in deze doornede,
 kunnen we verwijzen naar het veldwerk kunstige
 profiel in profiel I. In de ka opzigt het zelfde
 beeld. Tussen de rivier tussen de twee grachten

voort kunnen gaan. Enkele suggesties van P.
 Flarema in deze richting worden dankbaar aan-
 vaard. Wij krijgen nog vier weken om het onder-
 zoek nabehouwt af te maken. J. v. d. Bruijlt meent
 dan ook dat wij de gewaande tijd volledig aan
 het onderzoek kunnen besteden, dan juist omlaaf.
 De weken in de omgeving nogal wat werkloos-
 heid ontstaan is. De subsidie komt volledig voor
 rekening van de C.T.O. wanneer het werk ~~volledig~~
 en met handkracht wordt uitgevoerd. In
 Zuidhorn wordt een gezellige koffietafel ge-
 muntigd. Vondst wordt nog een beleving ge-
 bracht aan een rusthuis daar te plaatse,
 waar aan een de kluurden de matrij koppen
 kloppen van de Meysche. pijk, In de tuin
 bevindt zich nog een aantal beeldhouwwerk wa-
 van niet met zekerheid gezegd kan worden of dit
 van de Meysche afkomstig is. Er wordt be-
 sloten dat Poelken met naar Amersfoort
 gaat. De heer Blomen daal zal komen om te
 assisteren bij tekenwerk. Het beleving van de
 directen heeft tot resultaat, dat we het veld-
 werk wat anders kunnen aanpakken. In de
 komende dagen stellen wij ons tot taak, het
 gehele borgecomplex te ontgraven. Voorts willen
 we dan ook de naaste omgeving nader ver-
 kennen. Dit betreft in de eerste plaats het
 terrein ten Z. van dit complex. Voorts zal het
 onderzoek zich uitstrekken aan de N. kant van
 profielen I. Maar het mij voorkwam was de
 heer Rehand een geïnteresseerd in de gevonden
 overblijfselen en in een verdere onderzoek. Een
 uitvraag over de tijd van het kogelproffen aan
 de werk kon er bij hem niet af. Het na materie
 is alsnog het moeilijkst te vertalen. Tot nu toe
 kunnen wij het materiaal niet verbinden aan

geven, als aanvulling op de reeds vermeldde stelen
verharde oprit, en duidelijke aanvulling. Het
beeld in deze doorsnede versterkt de meening dat
de buitenste graat van de tuce niet meer door
de mepste gebruikt is. In de onderste vulling
van deze graat en aantal baksteen fragmenten
van het formaat $30/31 \times 15 \times 9$ cm. Bovendien ver-
krijgen we ook in het vertikale vlak ^{van} deze
steen, de nittek en een deel van het binnenste
geheeft van O. graat van de Meeste. De
O. graat van de staken nietlig.

Overigens besteden wij onze volle aandacht aan de
sporen van het bergcomplex, wat langzaamland en
groot oppervlak gaat worden. Thans hebben wij ook
het v. einde der sporen in het vgravinggecdeelte. Vrij-
oaznivadag kunnen wij dit ook leggen van de
ideetelike. Driet acht de W. vobilijn der gebouwen
sporen beginnen we met een werkput waarin we,
naar berekening de binnenste der oudste graat
kunnen verwachten. De rijkomsde gunt wordt
opgeslagen aan de N. zijde van het terrein. Tijdens
onze afwezigheid rukte de menschen alvast aan de
N. kant van proefplein en de onleesbare beven-
gunt afvroren.

Maandag 10 Juni 2^e pinksterdag.

Dinsdag 11 Juni met Beek naar Tian Tung.
Voorproef klaar, wordt tekening aangelegd van
bergcomplex. Bij nauwkeurige bestudering blijkt
de platte gunt van gebouwen erg ingewikkeld te
zijn. Het is een wirwar van grachtelieven. Toek-
menen wij in het tenendel van een aantal peri-
oden te onderscheiden. De oudste is duidelijk te
metekennen aan zijn breedte greppels (135 cm)
en de vulling daarin. Het is donkere, kleiige
gunt met wat puinresten. Een periode moet

